

Pernicieuze anemie

Synoniemen

Vitamine B12-tekort door auto-immun gastritis

Beschrijving

De maag

De maag is een belangrijk onderdeel van ons spijsverteringskanaal. De binnenkant van de maag is bedekt met een dikke slijmvlieslaag. Klieren in het maagslijmvlies produceren maagsap. Maagsap bevat onder andere zoutzuur en spijsverteringsenzymen. Het zoutzuur doodt vele bacteriën die we met ons voedsel binnenkrijgen. Daarnaast activeert het zoutzuur de spijsverteringsenzymen. Onder de slijmvlieslaag zit een laag met zenuwen en bloedvaten. De buitenkant van de maag bestaat uit een dikke spierlaag. Deze spieren zorgen ervoor dat voedsel wordt fijngemalen en vermengd met maagsap.

Wat is pernicieuze anemie?

Pernicieuze anemie is een bepaald soort bloedarmoede die kan ontstaan als gevolg van een auto-immun gastritis. Dit is een aandoening waarbij de slijmvlieslaag in de maag blijvend beschadigd kan zijn.

Auto-immun gastritis

Auto-immun gastritis is een aandoening waarbij het afweersysteem de eigen cellen in de maag 'aanvalt'. De slijmvlieslaag aan de binnenkant van de maag raakt daardoor blijvend beschadigd. Hierdoor kan een pernicieuze anemie ontstaan. Pernicieuze anemie is dus geen op zichzelf staande aandoening. Het komt alleen voor als gevolg van een auto-immun gastritis.

Bij pernicieuze anemie is er sprake van een vitamine B12 tekort. Dit kan op den duur (blijvende) klachten veroorzaken.

Auto-immun gastritis wordt ook wel type-A-gastritis genoemd. Uitgebreide informatie over deze aandoening vindt u elders op deze website en onder 'chronische maagslijmvliesontsteking'.

Oorzaak

Oorzaak pernicieuze anemie

Auto immuun gastritis

Pernicieuze anemie ontstaat als gevolg van auto-immun gastritis. Auto-immun gastritis is een auto-immuunziekte waarbij het lichaam antistoffen aanmaakt tegen het eigen maagslijmvlies. Het lichaam valt als het ware het eigen maagslijmvlies aan waardoor een blijvende ontsteking van het maagslijmvlies ontstaat. Dit wordt ook wel een chronische gastritis genoemd. Het maagslijmvlies kan op den duur blijvend veranderen en veel dunner worden. Dit wordt atrofische gastritis genoemd. Atrofie is het verkleinen of verschrompelen van weefsel.

Atrofische gastritis

Bij atrofische gastritis zijn de klierbuizen in het maagslijmvlies die maagsap produceren sterk in aantal en lengte verminderd. Hierdoor wordt er veel minder maagsap geproduceerd dan normaal. In maagsap zit behalve zoutzuur en spijsverteringsenzymen ook het stofje 'intrinsic factor'. Dit stofje is noodzakelijk voor de opname van vitamine B12 uit ons voedsel verderop in het spijsverteringskanaal. Wanneer vitamine B12 niet opgenomen kan worden, ontstaat op termijn een tekort aan deze vitamine. Een vitamine B12 tekort kan na verloop van tijd veel lichamelijke klachten veroorzaken.

Een vitamine B12 tekort kan veel verschillende oorzaken hebben. We spreken alleen van pernicieuze anemie als het tekort veroorzaakt wordt door auto-immuun gastritis. In alle andere gevallen spreken we van een vitamine B12 tekort en niet van pernicieuze anemie. Uitgebreide informatie over 'vitamine B12 tekort' vindt u elders op deze website.

Klachten

Klachten en symptomen bij pernicieuze anemie

Doordat het lichaam beschikt over grote reservehoeveelheden vitamine B12, duurt het een aantal jaren voordat een vitamine B12 tekort ontstaat.

De eerste klachten die optreden bij pernicieuze anemie komen overeen met klachten bij de 'normale' en meest gangbare vormen van bloedarmoede:

- bleek zien
- een slap en moe gevoel
- licht in het hoofd
- een gebrek aan eetlust

Sommige mensen krijgen last van:

- een pijnlijke, branderige tong
- gewichtsverlies
- diarree

Op den duur heeft een vitamine B12 tekort neurologische gevolgen omdat het zenuwstelsel wordt aangetast. Patiënten klagen over tintelingen en een dof gevoel in handen en voeten. Dit kan overgaan in een zwaar gevoel en moeilijkheden met lopen. Ook kunnen er coördinatieproblemen en psychische stoornissen optreden.

Diagnose

Hoe wordt de diagnose pernicieuze anemie gesteld?

De diagnose 'pernicieuze anemie' kan alleen gesteld worden als u auto-immuun gastritis heeft. In andere gevallen wordt een vitamine B12 tekort namelijk geen pernicieuze anemie genoemd.

De diagnose auto-immuun gastritis

De diagnose 'auto-immuun gastritis' wordt meestal gesteld door een combinatie van de volgende onderzoeken:

- **Kijkonderzoek van de maag (gastroscopie).**
Een gastroscopie gebeurt door middel van een endoscoop. Dit is een flexibele slang met daarop een lampje en een kleine videocamera. De arts brengt de endoscoop via uw mond en slokdarm in uw maag. De arts kan zo de binnenkant van uw maag goed bekijken. Wanneer de slijmvlieslaag in de maag veel dunner is dan normaal wijst dat op atrofische gastritis. Tijdens een gastroscopie kan de arts hapjes weefsel (biopten) van het maagslijmvlies nemen. Deze biopten worden onder de microscoop onderzocht. Meestal kan vervolgens de diagnose gesteld worden.
- **Bloedonderzoek naar antistoffen tegen intrinsic factor.**
Wanneer deze antistoffen in het bloed aangetoond worden, wijst dat op auto-immuun gastritis. Bij bloedonderzoek kan de arts ook het vitamine B12 gehalte bepalen.

Behandeling

Behandeling van pernicieuze anemie

De behandeling bij pernicieuze anemie bestaat uit vitamine B12 injecties. Vitamine B12 wordt dan in de (bil)spierspiers gespoten en zo in de bloedbaan opgenomen. Het slikken van voedingssupplementen met vitamine B12 is bij pernicieuze anemie niet voldoende. Ook de extra ingenomen vitamine B12 kan niet opgenomen worden, vanwege het gebrek aan intrinsic factor.

Meer informatie

Websites

www.voedingscentrum.nl - <http://www.voedingscentrum.nl>

Voor informatie en advies over voeding.

www.dieetinzicht.nl - <http://www.dieetinzicht.nl>

Informatie over voeding en dieet bij ziekte en gezondheid.